

In den zwei grausamen jakutischen Erzählungen⁴⁹ formt ein Räuber (Mörder, Betrüger) eine Lende aus Schnee, die beim Kochen schmilzt. Der Räuber wird mit dem Tod bestraft.

Eine literarisierte Erzählung aus der Champagne von der Elsternsuppe⁵⁰ geht möglicherweise auf ein Fabliau zurück. Aus Spaß überzeugt der listige Bauer seinen leichtgläubigen Nachbarn, daß man aus einer Elster eine sehr gute Suppe kochen kann. Erst nachdem der Leichtgläubige tatsächlich Elsternsuppe gekocht hat und sie ungenießbar findet, zeigt ihm der Trickster, was er gemeint hat: Er kocht eine normale Hühnersuppe mit allen Zutaten; die Elster muß man nur töten und kurze Zeit auf dem Deckel des Topfes legen, das genügt. Obwohl dieser Schwank in Frankreich sehr verbreitet ist, fügt er sich nur zum Teil ins Motiv AaTh 1548.

KAKO JE VOJNIK PREVARIO STARICU, ILI PRIČA O KLINČORBI (AARNE-THOMPSON 1548)

SAŽETAK

U članku se govori o šaljivoj priči o klinčorbi (AaTh 1548). Tip je u usmenom pripovijedanju 19. i 20. stoljeća relativno proširen s različito akcentuiranim pojedinačnim primjerima: priče su katkada vrlo kratke, završavaju poslovičnom izrekom ili pak opširne s brojnim detaljima, bogatim dijalozima, katkad i formulnim završecima. U središtu je odnos između škrtoga domaćina (uglavnom starice) koji ne želi nahraniti gladnoga gosta (često vojnika). Lukavstvo je jedino što preostaje gostu, i, premda je varalica, naklonost je čitatelja na njegovoj strani.

Razmatraju se najstarije književne i usmenoknjiževne potvrde toga motiva, te njegova rasprostranjenost, pretežno u Europi i Sjevernoj Americi.

Budući da nema potvrda da je priča živa i u usmenom pripovijedanju Hrvata, autorica ju je pokušala pronaći u školskim udžbenicima. Potvrđen je tek jedan zapis te priče Vuka Karadžića u priručniku za školsku lektiru za niže razrede osnovnih škola iz šezdesetih godina. Riječ *klinčorba* prisutna je, međutim, u svim relevantnijim suvremenim rječnicima i pravopisnim priručnicima. Autorica pretpostavlja da razloge preuzimanju riječi *klinčorba* valja tražiti još u Vukovim jezičnim sljedbenicima s kraja 19. st. (Đ. Daničić, T. Maretić, F. Iveković, I. Broz), koji je unose u *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika HAZU*, otkuda se zatim, vjerojatno prepisivačkim automatizmom, a i zbog pravopisnog problema (sastavljeno i rastavljeno pisanje, č ili ć), prenosila do danas.

⁴⁹ Ergis, G. U.: o.c., Nr. 293 und 292.

⁵⁰ Thibault, C., *Contes de Champagne*, 1960, Nr. 23.